

GROWMIZE
PRIVATE LIMITED

शेवगा

लागवड ते काढणीपर्यंत संपूर्ण माहिती

WWW.GROWMIZEPVTLD.CO.IN

शेवगा (Moringa) शेती हा सध्याच्या काळात अत्यंत कमी खर्चात आणि कमी पाण्यात जास्त नफा मिळवून देणारा व्यवसाय ठरत आहे. महाराष्ट्रातील हवामान या पिकासाठी अत्यंत पोषक आहे. शेवगा लागवडीविषयीची सविस्तर माहिती खालीलप्रमाणे आहे:

१. हवामान आणि जमीन

- हवामान: शेवग्याला उष्ण आणि कोरडे हवामान चांगले मानवते. २५°C ते ३५°C तापमान वाढीसाठी उत्तम असते.
- जमीन: मध्यम ते भारी आणि पाण्याचा निचरा होणारी जमीन निवडावी. पचपचीत किंवा पाणी साठून राहणाऱ्या जमिनीत झाडे मरण्याची शक्यता असते.

२. सुधारित जाती

- जास्त उत्पादनासाठी खालीलपैकी एका जातीची निवड करा:
- ओडीसी (ODC): ही जात सध्या खूप लोकप्रिय आहे. शेगांची लांबी मध्यम आणि चव उत्तम असते.
- पी.के.एम - १ (PKM-1) आणि पी.के.एम - २: या जाती वर्षातून दोनदा उत्पादन देतात.
- को-१ किंवा भाग्य: कमी कालावधीत उत्पादन देणाऱ्या जाती.

३. लागवड पद्धत

- वेळ: लागवड प्रामुख्याने जून-जुलै (पावसाळ्यात) किंवा जानेवारी-फेब्रुवारीत करावी.
- अंतर: दोन झाडांमधील अंतर १० बाय १० फूट किंवा १२ बाय ६ फूट ठेवावे.
- खड्डे: २ x २ x २ फुटाचे खड्डे खोदून त्यात शेणखत, सिंगल सुपर फॉस्फेट आणि मातीचे मिश्रण भरून लागवड करावी.

महत्त्वाची टीप: शेवग्यावर प्रामुख्याने 'शेंगा पोखरणारी अळी' किंवा 'पाने खाणारी अळी' येते. यासाठी कडुनिंबाच्या अर्काची फवारणी करणे प्रभावी ठरते.

४. पाणी आणि खत व्यवस्थापन

- पाणी: शेवग्याला ठिबक सिंचनाने पाणी देणे फायदेशीर ठरते. फुलोरा असताना पाणी जपून द्यावे, जास्त पाण्यामुळे फुले गळू शकतात.
- खते: वर्षातून दोनदा (छाटणीनंतर आणि फुलोऱ्याच्या आधी) झाडाला शेणखत आणि डोस द्यावा.

५. छाटणी (Pruning) - अत्यंत महत्त्वाचे

- शेवग्याचे झाड खूप उंच वाढू देऊ नये, अन्यथा शेंगा काढण्यास त्रास होतो.
- झाड ३ फूट उंचीचे झाले की शेंडा खुडावा.
- त्यानंतर येणाऱ्या फांद्यांची पुन्हा छाटणी करावी, ज्यामुळे झाड डेरेदार होते आणि शेंगा हाताला येतील अशा उंचीवर लागतात.

६. उत्पादन आणि बाजारपेठ

- लागवडीनंतर ६ ते ८ महिन्यांत शेंगा मिळायला सुरुवात होते.
- एका झाडापासून वर्षाला साधारणपणे २५ ते ५० किलो शेंगा मिळू शकतात.
- केवळ शेंगाच नाही, तर शेवग्याच्या पानांची पावडर बनवून तिला परदेशात मोठी मागणी असल्याने त्यातूनही उत्पन्न मिळवता येते.

शेवगा शेतीमध्ये Growmize उत्पादनांच्या सोबतीने बाजारपेठेतील प्रभावी कीटकनाशके (Insecticides) आणि बुरशीनाशके (Fungicides) यांचा वापर केल्यास पीक सुरक्षित राहते आणि उत्पादन गुणवत्ता सुधारते.

- खालील तक्त्यामध्ये मी प्रामुख्याने शेंगा पोखरणारी अळी, पांढरी माशी, आणि मर रोग/करपा यांसारख्या समस्या लक्षात घेऊन वेळापत्रक बनवले आहे
- शेवगा पीक: **Growmize** + मार्केट कीटकनाशके व बुरशीनाशके वेळापत्रक

पिकाची अवस्था (Stage)	फवारणीचे कॉम्बिनेशन (Growmize + Market Products)	उद्देश (Objective)
१. नवीन फुटवे (Vegetative)	Speed plus + 19:19:19 + Antracol (बुरशीनाशक)	फुटवे वाढवणे आणि बुरशीजन्य रोगांपासून संरक्षण.
२. कळी लागण्यापूर्वी (Pre-flowering)	Grow Green + Chelated Micronutrients + Confidor (कीटकनाशक)	कळीची तयारी आणि मावा/तुडतुडे (Sucking Pests) नियंत्रण.
३. फुलोरा (Flowering)	Grow Bahar + N-45 + Amistar (बुरशीनाशक)	फूलगळ थांबवणे आणि फुलांमधील करपा (Blight) रोखणे.
४. शेंगा सेटिंग (Fruit Setting)	Grow Bahar +00;52;34 + Proclaim (इमामेक्टिन बेंझोएट)	शेंगांची सेटिंग वाढवणे आणि अळीचा प्रादुर्भाव रोखणे.
५. शेंगा वाढीची अवस्था (Fruit Growth)	Grow Speed+ + 13:40:13 + Stick + Coragen (कीटकनाशक)	शेंगांची लांबी वाढवणे आणि शेंगा पोखरणारी अळी (Fruit Borer) नष्ट करणे.
६. शेंगा भरण्याची अवस्था (Bulking)	Grow Speed+ + 00:00:50 + + Nativo (बुरशीनाशक)	शेंगांना चकाकी देणे आणि शेंगांवरील डाग (Spots) घालवणे.
७. अळीचा प्रादुर्भाव जास्त असल्यास	Attack+ + Grow Stick + Delegate (कीटकनाशक)	कोणत्याही अवस्थेत लष्करी अळी किंवा इतर अळ्यांचे कडक नियंत्रण.

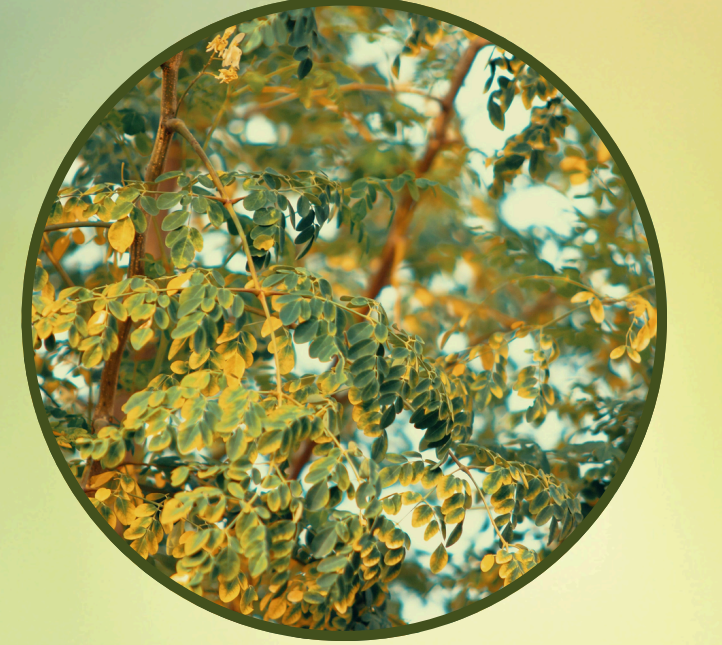
या वेळापत्रकाचे महत्त्वाचे घटक:

• कीटकनाशके (Insecticides):

- Confidor/Admire: रसशोषक किडींसाठी उत्तम.
- Proclaim/Coragen: शेवग्यावरील सर्वात धोकादायक 'शेंगा पोखरणारी अळी' नियंत्रित करण्यासाठी हे सर्वोत्तम आहेत.
- Delegate: जर अळी कोणत्याही औषधाने मरत नसेल, तर याचा वापर करावा.

• बुरशीनाशके (Fungicides):

- Antracol/M-45: सुरुवातीच्या काळात संरक्षणासाठी.
- Amistar/Nativity: फुलोरा आणि शेंगांच्या अवस्थेत दर्जेदार उत्पादनासाठी आणि बुरशीमुळे होणारी फूलगळ रोखण्यासाठी.
- **Grow Stick** चा वापर: कीटकनाशके आणि बुरशीनाशके वापरताना **Grow Stick** नक्की वापरा, कारण शेवग्याची पाने तेलकट असतात, त्यावर औषध टिकणे कठीण असते.

- जमिनीतून देण्याचे नियोजन (Soil Application Summary):
- सुरुवातीला: Grow Gel + Rootzone + 19:19:19 (मुळांच्या वाढीसाठी).
- मध्ये: Ful Grow + 12:61:00 (कळी वाढवण्यासाठी).
- शेवटी: Carboshine + 00:00:50 (वजन आणि साखरेचे प्रमाण वाढवण्यासाठी).
- **महत्त्वाची टीप:** कीटकनाशके आणि Growmize ची टॉनिक्स एकत्र करताना आधी टॉनिक पाण्यात विरघळावे आणि शेवटी कीटकनाशक टाकावे.

**GROWMIZE
PRIVATE LIMITED**

धन्यवाद

Grow with Purpose

www.growmizepvtltd.co.in

@growmize Private Limited

WWW.GROWMIZEPVTLTD.CO.IN